

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

KAMPÜSLERDE YABANCI TÜRLERİN ETKİSİNİ AZALTMA POLİTİKASI

POLİTİKANIN AMACI

Bu politika, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) kampüslerinde istilacı yabancı türlerin (İYT) girişinin, yayılmasının ve etkilerinin önlenmesine yönelik temel çerçeveyi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Politika, kampüs içi biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımını destekleyerek üniversitenin doğal mirasının gelecek nesillere aktarılmasına katkıda bulunur.

POLİTİKANIN İLGİLİLİĞİ

İlgili Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA) Kriteri: Bu politika, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan öncelikli olarak şu hedeflerle ilişkilidir;

- SKA 13 (İklim Eylemi)
- SKA 14 (Sudaki Yaşam)
- SKA 15 (Karasal Yaşam)

İlgili Metrikler:

- THE Impact Rankings
- UI GreenMetric

POLİTİKA KAPSAMI

KTÜ'nün tüm kampüs ve yerleşkeleri, yeşil alanlar, araştırma sahaları, peyzaj ve bakım faaliyetleri; bitki ve hayvan materyalinin taşınması ve tedarik süreçleri bu politikanın kapsamındadır.

Hedef Kitle: Öğrenciler, akademik ve idari personel, kampüs içi işletmeler, misafir araştırmacılar ve ziyaretçiler bu politikanın hedef kitlesi içindedir.

Uygulama Alanları: Kampüs alanlarındaki, uygulama ve araştırma merkezleri, laboratuvarlar, seralar, ormanlık alanlar ve su yüzeylerinde bu politikanın ilkeleri uygulanır.

TEMEL İLKELER VE YASAL DAYANAKLAR

KTÜ, yabancı türlerin etkisini azaltma konusunda aşağıdaki temel ilkelere bağlı kalacaktır:

- 1- Yeni Yabancı Türlerin Girişini Önlemek:** Yeni yabancı türlerin kampüs ortamına kasıtlı veya kazara getirilmemesini sağlanır.
- 2- Mevcut Yabancı Türleri Azaltma Yöntemleri ve Sürdürülebilirlik:** Kampüs ekosistemlerinde biyolojik çeşitliliğin korunması ve doğal habitatların sürdürülebilirliği sağlanır.
- 3- Yabancı Türlerin İzlenmesi ve Etkisinin Azaltılması:** Kampüs içerisinde bulunan yabancı türler düzenli olarak tespit edilecek ve gerekli önlemler alınacaktır.
- 4- Sürdürülebilir Yönetim ve İş birliği:** Tüm doğal alanların sürdürülebilir yönetimi için üniversite birimleri, ilgili iç ve dış paydaşlar ile iş birliği yapılacaktır.
- 5- Bilimsel Araştırma ve Eğitim:** Kara ve su ekosistemindeki yabancı türlerin belirlenmesi ve etkisinin azaltılması konusunda bilimsel araştırmalar teşvik edilecektir. Öğrenciler ve personel başta olmak üzere tüm iç ve dış paydaşlar için farkındalık faaliyetleri artırılabilecektir.
- 6- İzleme ve Raporlama:** Yabancı türlerin popülasyon verileri ile habitat durumu düzenli olarak kaydedilecek ve değerlendirilecektir. Azaltma eylemlerinin etkinliği ölçülerek gerektiğinde stratejiler güncellenecektir.

- 7- **Yasal Dayanaklar:** Politika, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu.

SORUMLULUKLAR VE ROLLER

Uygulayıcı Birimler

- **Akademik Birimler ve Araştırma Merkezleri:** Orman Fakültesi, Fen Fakültesi ve Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi ile Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü Kampüs içerisinde bulunan yabancı türleri ve doğal alanları düzenli olarak kontrol eder, gerekli süreçleri yürütür.
- **Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı:** Doğal alanların sürdürülebilir yönetimi için üniversite birimleri, ilgili iç ve dış paydaşlar ile iş birliği yapar.
- **İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı:** Yabancı türlerin azaltılmasına yönelik gerekli malzeme ve materyallerin temini ile ilgili tedarik süreçlerini yönetir.

İzleme Birimleri ve Sorumluları

- **Rektörlük ve Senato:** Politikanın kabulünü ve gerçekleştirilmesini sağlar.
- **Araştırma Koordinatörlüğü:** Koordinatörlük bünyesinde bulunan Sürdürülebilirlik Birimi politikanın üretilmesi, takip edilmesi, raporlanması ve araştırma projelerini geliştirir. GreenMetric ve diğer sürdürülebilirlik indekslerine ilişkin verileri toplar ve raporlar.
- **Kurumsal Gelişim ve Planlama Koordinatörlüğü (KGPK):** Verileri kayıt altında tutar. Politikayı kurumsal strateji ile uyumlu hale getirir.

UYGULAMA ADIMLARI

1. **Başlangıç Envanteri ve Hedef Belirleme:** Kampüsler ve etki alanlarındaki yabancı türlerin envanteri çıkarılır; mevcut flora ve fauna Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kullanılarak kayıt altına alınır.
2. **Planlama ve Tasarım Süreci:** İlgili izleme ve koruma programları hazırlanarak izleme periyotları ve sorumlu birimler belirlenir.
3. **Koruma ve İzleme Uygulamaları:** Yabancı türlerin tespiti yapılır ve yerli türlerin korunması için gerekli önlemler alınır.
4. **İzleme, Raporlama ve İyileştirme:** Yapılan çalışmalar ve yürütülen projeler belirlenen performans göstergeleri çerçevesinde yıllık periyotlarla değerlendirilir ve ilgili birimler tarafından raporlanır. Gerekğinde ilgili UYGAR'lar tarafından çevre etki değerlendirmeleri yapılır. Sonuçlar belirlenen hedeflerle karşılaştırılarak gerekli revizyon süreçleri tamamlanır. Yabancı türlerin kontrol altına alınması için etkili stratejileri geliştirilir. Ayrıca yapılan tüm çalışmalar iç ve dış paydaşlarla paylaşılır.
5. **Yerli Türlerin Teşviki:** Yerli türlerin korunması ve teşvik edilmesi için habitat iyileştirilmesi ve yerli bitki türlerinin dikimi çalışmaları yapılır.
6. **Eğitim ve Farkındalık:** Üniversite topluluğuna, yabancı türlerin etkileri ve korunma yöntemleri hakkında eğitim, atölye çalışmaları gibi faaliyetler düzenlenerek farkındalık artırılır.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Gösterge	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kampüs alanlarındaki yabancı türlerin envanteri	2030 yılına kadar yıl içerisinde kampüs alanlarının %50'sinin flora-fauna envanteri hazırlanacak	Envanter listesi ve görsel kayıtları
İstilacı tür tespit ve kontrol sayısı	2 yıl içerisinde tespit edilerek kontrol veya eradikasyon uygulaması başlatılacak	İzleme raporları

Farkındalık ve eğitim etkinliği sayısı	Yılda en az 2 farkındalık etkinliği ve 1 eğitim semineri düzenlenerek mevcut istilacı türler, istilacı türlerin ekolojik ve ekonomik zararları hakkında bilgilendirme yapılacaktır	Etkinlikle ilgili afiş, haber linki ve katılımcı listesi
Öğrenci ve personel katılımı ile gerçekleştirilen istilacı tür temizleme etkinliği sayısı	Yılda en az 1 istilacı tür temizleme etkinliği düzenlenecek	Etkinlikle ilgili afiş, haber linki ve katılımcı listesi

DENETİM VE RAPORLAMA

- **İzleme Sıklığı:** Performans göstergeleri yıllık değerlendirilir; ilgili göstergelere ilişkin veriler her yıl ilgili birimler tarafından düzenli biçimde izlenir. Göstergelerdeki değerlerin yıl içindeki değişimleri tespit edilerek gerekli önlemler zamanında alınır.
- **Raporlama Sıklığı:** Yıllık veriler, ilgili yılın bitimini takiben altı ay içinde KTÜ Sürdürülebilirlik Raporlarına işlenir ve üniversitenin web sitesi üzerinden kamuoyu ile paylaşılır. Dört yıllık veriler ise bir sonraki stratejik planlama dönemine girdi oluşturacak şekilde derlenir. Ayrıca, her yıl elde edilen ilgili veriler UI GreenMetric ve diğer uluslararası sürdürülebilirlik endekslerine raporlanır.
- **Dış Doğrulama:** İlgili göstergeler çerçevesinde üniversitenin performansını belgelemek amacıyla ulusal ve uluslararası sertifikasyon programlarına katılım sağlanır. Katılım programı ve kararı senato tarafından alınır. Bağımsız kuruluşlar tarafından gerçekleştirilecek denetimlerle politikanın uygulanması ve etkileri doğrulanır.
- **Revizyon Koşulları:** Belirlenen performans göstergelerinin hedeflenen değerlerin %60'ına iki yıl üst üste ulaşılamaması durumunda veya ulusal/uluslararası mevzuatlarda değişiklik durumunda; politika uygulayıcı birimler tarafından gözden geçirilir, revizyon önerileri hazırlanarak politika yeniden senato onayına sunulur.

YÜRÜRLÜK

Bu politika, KTÜ Senatosu tarafından onaylandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer. Üniversite birimleri, politika hükümlerine uymak ve uygulamakla yükümlüdür.